घनकचरा व्यवस्थापन

घनकचरा व्यवस्थापनाचे महत्व काय?

- स्वच्छता आणि पर्यावरणाचे संरक्षण करण्यासाठी
- सार्वजनिक आरोग्य सुधारण्यासाठी
- शाश्वत विकास करण्यासाठी आणि पुनर्वापराला प्रोत्साहन देण्यासाठी

कचरा व्यवस्थापनाचे तत्वे

- अतिरिक्त वापर टाळा (Refuse)
- किमान वापर (Reduce)
- पुनर्वापर (Reuse)
- पुनर्निर्मिती (Recycle)

घनकचऱ्याची मूल्य साखळी

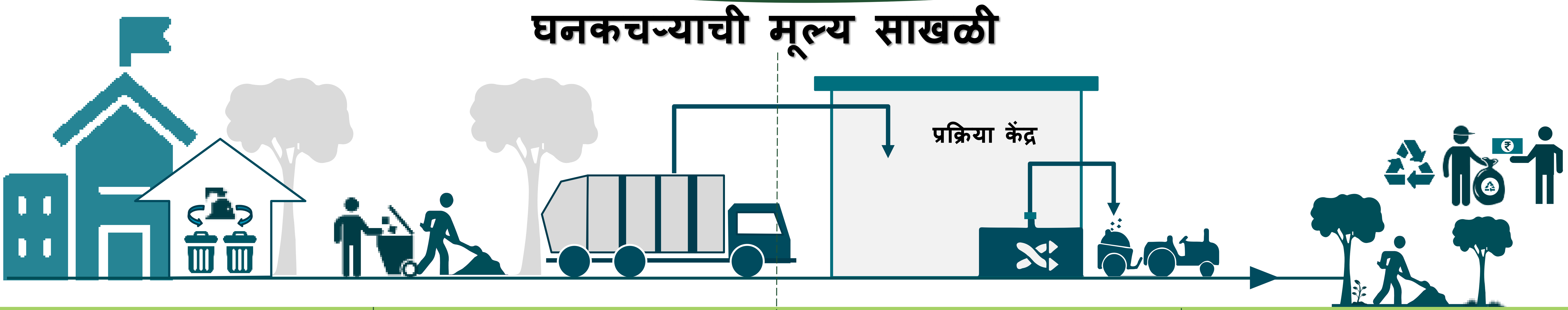

कचरा निर्मिती आणि विलगीकरण	संकलन आणि वाहतूक	संसाधन पुनर्प्राप्ती आणि वाहतूक	कचरा प्रक्रिया आणि विल्हेवाट

प्रभावी परिमाणकारक घनकचरा व्यवस्थापन साध्य करण्यासाठी कोणती धोरणे राबवली जाऊ शकतात?

शाश्वत घनकचरा व्यवस्थापनासाठी कमी किमतीचे उपाय

- घरे/व्यावसायिक परिसरात वेगवेगळ्या रंगाचे डबे ठेवा.
- ट्रायसायकल कचरा संकलनाचा वापर कचरा गोळा, वर्गीकरण करणास प्रोत्साहन देण्यासाठी केला जाऊ शकतो.
- घरगुती पातळीवरच (source) कचरा विलग करण्यासाठी स्वयं-सहायता गटांच्या महिलांना सामावून घ्या
- घरगुती कंपोस्टिंग प्लांट आणि बायोगॅस प्लांट पद्धतीचा अवलंब करावा.
- कचरा वर्गीकरणाबाबत समाजाला जागरूक करण्यासाठी IEC उपक्रम राबवले जाऊ शकतात.
- सुका कचरा गोळा करण्यासाठी बोरो पिशव्या घरगुती स्तरावर स्वीकारल्या जाऊ शकतात.

घरगुती स्तरावर कंपोस्टिंग पद्धती

गांडूळ खत प्रकल्प

- गांडूळ खताच्या जागेवर पाण्याचा निचरा चांगला असावा, दोन स्टीमर्स बांधण्यात याव्यात, सावलीसाठी छप्पर असावे.
- या पद्धतीने चहाच्या पावडरसारखे उच्च - गुणवत्तेचे, गडद तपकिरी गांडूळ खत 90 दिवसांत दुर्गंधीशिवाय तयार होते.
- कंपोस्ट टाकीचे प्रमाण ३० ते ५० टक्के कमी करते.

सुका कचरा प्रक्रिया प्रकल्प –(MRF)

सर्व सुका कचरा वर्गीकरण आणि प्रक्रियेसाठी MRF येथे गोळा करा, जिथे पुनर्वापर करण्यायोग्य वस्तू पुनर्वापर करणाऱ्यांना पाठवल्या जातात आणि नॉन-रिसायकल करण्यायोग्य वस्तु रिफ्यूज डेरिव्हड फ्युएल (RDF) म्हणून वापरले जातात, ज्यामुळे पुन्हा वापरता येण्याजोग्या उत्पादनाचे रूपांतर करण्यास मदत होते.

प्लास्टिक कचरा व्यवस्थापन

काही गावे मिळून ब्लॉक स्तरावर प्लॅस्टिक कचऱ्यातून पुनर्निर्मिती करणाऱ्या संस्थांकडून कचरा गोळा करण्याचा मार्ग व वारंवारता निश्चित करणे

घनकचरा व्यवस्थापनासाठी खालील गोष्टी करा

- घरातील सुका, ओला आणि घातक कचरा वेगळा करा.
- कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी नेहमी योग्य डब्यात टाका.
- नैसर्गिक खत तयार करण्यासाठी स्वयंपाकघरातील कचरा, बागेतील कचरा कंपोस्टिंगसाठी वापरा.
- प्लास्टिक, काच, धातू यांसारख्या पुनर्वापर करण्यायोग्य वस्तू गोळा करा., त्या पुनर्वापर केंद्रांकडे पाठवा.
- तुमचा परिसर स्वच्छ ठेवण्यासाठी आणि कचऱ्याचे प्रभावी व्यवस्थापन करण्यासाठी एकत्र काम करा.

घनकचरा व्यवस्थापनासाठी खालील गोष्टी करू नका

- रस्त्यावर किंवा सार्वजनिक ठिकाणी कचरा टाकू नका.
- उघड्यावर कचरा जाळू नका.
- ओला आणि सुका कचरा मिसळणे टाळा; हे रिसायकलिंग आणि कंपोस्टिंग कठिण करते.
- नेहमीच्या डब्यात कधीही बॅटरी, रसायने किंवा वैद्यकीय कचरा यासारख्या हानिकारक वस्तू टाकू.

द्वारे लागू:

CWAS CENTER FOR WATER AND SANITATION

CRDF CEPT UNIVERSITY

सह भागीदारीत:

HDFC BANK PARIVARTAN

A step towards progress